

INHOUD

WAAROM DIT BOEK?	II
A. Van één norm naar normen	12
B. Twee visies	12
C. Hoe zit het nu?	13
D. Keuzes maken	14
E. Samengevat	16
1. INLEIDING	17
A. Het ontstaan van de standaardtaal in Nederland en Nederlandstalig België	17
B. Cultuurverschillen	27
Belgen en Nederlanders	28
Het gebruik van <i>u</i> en <i>je</i>	30
De visie op taalvariatie en taaladviezen	31
Zaken zijn zaken?	32
Nederlandse directheid en Vlaamse vaagheid	33
C. Taalvariëteiten in België	35
Standaardtaal	36
Dialect	37
Tussentaal	38
In de praktijk	40
D. Taalvariëteiten in Nederland	41
Standaardtaal	41
Poldernederlands	43
Accenten	44
Streektaal	45
E. De variatie in de standaardtaal onderzoeken	47

Grammaticale verschillen	47
Hoe vind je de variatie en hoe ga je ermee om?	49
F. Terminologie	54
Taalvarianten	54
Bronnen	55
G. Is het 'Belg', 'België', 'Belgisch' of 'Vlaming', 'Vlaanderen' en 'Vlaams'?	55
2. UITSPRAAK	57
A. Een vleugje geschiedenis	57
B. Verschillen in de standaardtaaluitspraak	59
C. De huidige status van de uitspraak van mediapresentatoren	61
D. Accenten in Nederland	64
E. Informele spreektaal in Vlaanderen	66
F. Accenten in Nederlandstalig België	66
G. Klemtonen	67
H. In de praktijk	69
3. WOORDEN, IDIOOM, UITDRUKKINGEN	70
A. Hetzelfde begrip heeft een andere naam	70
Wanneer heb je in de praktijk te maken met verschillende termen en hoe kun je daarmee omgaan?	72
B. Valse vrienden	80
Het probleem met valse vrienden	81
Hoe vind je valse vrienden?	82
C. De kleine verschilletjes	85
Variatie in uitdrukkingen	85
Variatie in groeten en wensen	88
D. Schelden, vloeken en verwensen	90
E. Tussenwerpsels en stopwoordjes	93
4. WOORDVORMING	96
A. Twee meervouden mogelijk: altijd Belgisch versus Nederlands?	96
B. De baby is negen maand of maanden oud	99
C. Rundvlees of rundsvlees?	99
D. Annulatie of annulering?	102
E. Herbeginnen of opnieuw beginnen?	103
F. Kerselaar of kersenboom?	105

5. LIDWOORDEN, VOORZETSELS, BIJWOORDEN,	
VOEGWOORDEN	107
A. Het juiste lidwoord	107
De of het kroost?	107
Binnen een of de week?	110
B. De kwestie van de voorzetsels	111
In het algemeen	111
Iets meer over <i>langs, van en naar</i>	115
C. Bijwoorden: de extraatjes	119
In het algemeen	119
Om ter verst of om het vers?	121
Beter	122
Best / het best	123
D. Voegwoorden, de zinnenkoppelaars	125
6. VOORNAAMWOORDEN	127
A. Je, u of ge?	127
Formeel of informeel?	128
Bekend of onbekend?	129
Op veilig spelen	130
Cultuurverschillen	131
Wel of geen opdracht	132
En <i>gij</i> dan?	132
Consequent?	134
B. Die tafel? Hij staat in de weg of Ze staat in de weg	134
C. Heeft 'm dat gedaan? Nee, hun hebben dat gedaan!	137
D. Wil <i>diegene</i> zich melden?	139
E. Hee, dat is Miet haar / d'r jas of Miets jas of de jas van Miet!	140
F. Ik kan met om het even wie / gelijk wie samenwerken. En jij?	141
G. Zo'n weer, zo'n mensen	142
7. WERKWOORDEN	143
A. Toekomstig gaan	143
B. <i>Laat</i> je me schrikken of <i>doe</i> je me schrikken?	144
C. Niet moeten of niet hoeven?	146
D. Moest ik jou zijn / Mocht ik jou zijn / Als ik (van) jou was	147
E. Te zijn of te wezen, dat is de vraag	149
F. <i>Is</i> of <i>heeft</i> hij kunnen ontsnappen?	150

G. <i>Heeft of is hij gewonnen? Heeft of is hij verloren?</i>	151
H. <i>U kunt / u kan nu tanken</i>	151
I. Een aantal mensen <i>was aanwezig</i> of een aantal mensen <i>waren aanwezig?</i>	153
J. De jongen komt <i>aangerend</i> of de jongen komt <i>aanrennen?</i>	154
K. Om weten of om te weten?	155
L. Bedankt <i>om, voor</i> of <i>dat?</i> Proberen <i>voor</i> of <i>om?</i>	155
M. Hoe dit (te) verklaren?	156
N. Beginnen en durven: met of zonder te?	157
Durven	157
Beginnen	157
O. <i>Werk ze en vier ze</i>	157
8. WOORDVOLGORDE	159
A. Werkwoordvolgorde	159
<i>Heeft gedaan</i> of <i>gedaan heeft?</i>	159
<i>Komen kan</i> of <i>kan komen?</i>	160
<i>Gedaan moet hebben, moet hebben gedaan</i> of <i>moet gedaan hebben?</i>	162
Scheidbare samengestelde werkwoorden	164
Andere elementen	164
B. Zinsconstructies	165
Ofwel moet je meedoen / ofwel je moet meedoen	165
Geleden	166
Hij is druk	167
9. PRAKTISCHE GIDS: WAT DOE JE VOOR WELK DOELPUBLIEK	169
A. Doelpubliek: het hele taalgebied	169
Woordenschat	169
Woordvorming	171
Lidwoorden, voorzetsels, bijwoorden, voegwoorden	172
Voornaamwoorden	173
Werkwoordkwesties	175
Zinsconstructies	177
B. Doelpubliek: België	179
Woordenschat	179
Woordvorming	180
Lidwoorden, voorzetsels, bijwoorden, voegwoorden	181
Voornaamwoorden	182

Werkwoordkwesties	184
Zinsconstructies	187
C. Doelpubliek: Nederlands	190
Woordenschat	190
Woordvorming	191
Lidwoorden, voorzetsels, bijwoorden, voegwoorden	192
Voornaamwoorden	193
Werkwoordkwesties	194
Zinsconstructies	196
10. VARIATIE IN DE PRAKTIJK	199
A. Verschillende beroepen, verschillende handelwijzen	199
Veel of weinig variatie	199
Domeinen met weinig nationale variatie	201
Domeinen met veel interne variatie	201
Domeinen met noord-zuidvariatie, maar geen variatie binnen Vlaanderen of Nederland	204
Conclusie	205
B. Fictie en non-fictie	208
De positie van de Belgische literair vertaler vroeger	209
De situatie nu	210
En de auteurs dan?	213
De mening van de lezers	215
Probleem?	218
Wat zeggen de Belgische literair vertalers zelf?	220
Conclusie	223
C. Vertalen voor de Europese Commissie	225
Belgisch-Nederlands of Nederlands-Nederlands?	227
Altijd juridisch?	231
Altijd neutraal?	232
Meestal neutraal, soms nationaal	232
D. Copywriting en marketing	234
Klanten overtuigen	235
Koning klant, keizer Google	236
Tussen minimaal en maximaal	237
Goede praktijken	239
Evenwicht	243

DANK JE WEL EN EEN DIKKE MERCI!	247
ILLUSTRATIES	249
LITERATUUR	253
A. Algemeen	253
B. Geschiedenis	253
C. Cultuurverschillen	254
D. Taalvariëteiten in België	254
E. Taalvariëteiten in Nederland	255
F. Terminologie	255
G. Uitspraak	255
H. Woordenschat	256
I. Voornaamwoorden	256
J. Werkwoorden en werkwoordvolgorde	257
K. Beroepspraktijk: Europese Commissie	257
L. Beroepspraktijk: literaire vertalingen	257
M. Beroepspraktijk: marketing en copywriting	258
REGISTER	259